

DRR-M201316

Seat No. _____

M. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

May / June - 2015

**Political Science : Paper - X
(Democracy in India - II)**

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- 1 કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો. 14
- (1) ભારતની લોકશાહી પર ભારતનાં આર્થિક તથા સામાજિક માળખાની અસરો તપાસો.
- (2) ભારતમાં પાયાનાં સ્તરે લોકશાહીની ચર્ચા કરો.
- (3) લોકશાહીની સફળતા માટેની શરતો જણાવી, ભારતનાં સંદર્ભમાં મૂલ્યાંકન કરો.
- 2 (અ) કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો. 10
- (1) ભારતમાં લોકશાહીની સફળતા-નિષ્ફળતા ચર્ચો.
- (2) ભારતની સંસદીય લોકશાહીનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
- 2 (બ) કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો. 10
- (1) સંસદીય લોકશાહીનાં ગુણ-દોષની ચર્ચા કરો.
- (2) ભારતીય રાજકારણમાં સ્ત્રીઓની ભૂમિકા અને પ્રભાવની ચર્ચા કરો.

3 (અ) કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. 10

- (1) ભારતમાં પ્રમુખીય લોકશાહી સ્વીકાર્ય બની શકે કે કેમ ? સમીક્ષા કરો.
- (2) ભારતમાં લોકશાહી અને ગરીબાઈ પર નોંધ લખો.
- (3) ભારતની લોકશાહી સામેનાં ભયસ્થાનો ચર્ચો.
- (4) જ્ઞાતિવાદ અને ભારતીય લોકશાહી પર નોંધ લખો.

3 (બ) કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. 10

- (1) ભારતની લોકશાહીની ખામીઓ ચર્ચો.
- (2) ભારતની લોકશાહી પર પ્રદેશવાદની અસરો તપાસો.
- (3) ભારતની લોકશાહી અને ધર્મવાદની ચર્ચા કરો.
- (4) ભારતની લોકશાહીનાં ભાવિની ચર્ચા કરો.

4 એક-બે લાઈનમાં ઉત્તર આપો. 06

- (1) લોકશાહીની સફળતા માટેની કોઈપણ બે શરતો જણાવો.
- (2) 'લોકશાહી એટલે વિચાર શાસન', આવું કોણે કહ્યું ?
- (3) લોકશાહીની વ્યાખ્યા આપો.
- (4) લોકશાહીનો મુદ્રાલેખ શું છે ?
- (5) વડાપ્રધાન સંસદનાં કયા ગૃહને જવાબદાર હોય છે ?
- (6) ભારતનાં રાષ્ટ્રપ્રમુખની હોદ્દાની મુદત કેટલા વર્ષ હોય છે ?

- (1) 'લોકશાહી એટલે લોકોની, લોકો માટે અને લોકો દ્વારા ચાલતી સરકાર'.
આવું કોણે કહ્યું ?
- (A) અબ્રાહમ લિંકન (B) સ્ટ્રોંગ
(C) લોવેલ (D) લાસ્કી
- (2) લોકશાહીની સફળતા માટેની શરત કઈ છે ?
- (A) ચૂંટણી (B) રાજકીય જાગૃતિ
(C) નૈતિકતા (D) સારી સરકાર
- (3) નાણાકીય બીલ પ્રથમ કયા ગૃહમાં રજૂ થાય છે ?
- (A) બીજા (B) ત્રીજા
(C) પ્રથમ (D) ચોથા
- (4) સંસદીય સરકારમાં અવિશ્વાસ દરખાસ્ત કોણ મૂકે છે ?
- (A) વિરોધપક્ષ (B) શાસકપક્ષ
(C) વડાપ્રધાન (D) પ્રમુખ
- (5) કેન્દ્ર સરકારમાં કેબીનેટનું અધ્યક્ષસ્થાન કોણ સંભાળે છે ?
- (A) વડાપ્રધાન (B) રાષ્ટ્રપ્રમુખ
(C) ગૃહમંત્રી (D) નાણાંમંત્રી
- (6) ભારતનાં રાષ્ટ્રપ્રમુખની મુદત કેટલા વર્ષ હોય છે ?
- (A) 4-વર્ષ (B) 5-વર્ષ
(C) 6-વર્ષ (D) 7-વર્ષ

- (7) વડાપ્રધાન સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ કયા ગૃહમાં મૂકવામાં આવે છે ?
- (A) ધારાસભા (B) રાજસભા
(C) લોકસભા (D) કેબીનેટ
- (8) 'લોકશાહી ગુણ કરતા સંખ્યા ઉપર વધુ ભાર મૂકે છે'. કોણે કહ્યું ?
- (A) એચ.જે. લાસ્કી (B) મેરીએટ
(C) લોર્ડ બ્રાઈસ (D) ડૉ. ગાર્નર
- (9) 'ફરજો બજાવવાથી હક્કો આપોઆપ ભોગવી શકાય છે', કોણે કહ્યું ?
- (A) મહાત્મા ગાંધી (B) પ્લેટો
(C) એરીસ્ટોટલ (D) લાસ્કી
- (10) પ્રમુખીય સરકારમાં પ્રધાનો કોને જવાબદાર હોય છે?
- (A) વડાપ્રધાનને (B) પ્રમુખને
(C) ધારાસભાને (D) ન્યાયતંત્રને
- (11) સંસદીય સરકાર કોને જવાબદાર હોય છે?
- (A) પ્રમુખને (B) ન્યાયતંત્રને
(C) ધારાસભાને (D) કેબીનેટને
- (12) ભારતમાં વડાપ્રધાન બનવા માટે લોકસભામાં કેટલી-કેવી બહુમતિ જોઈએ?
- (A) 1/3 (B) 2/3
(C) 3/4 (D) સાદી બહુમતિ

ENGLISH VERSION

- 1** Answer any one question : **14**
- (1) Examine the impact of the Indian Social and economical structure on democracy of India.
 - (2) Discuss the grassroot level democracy in India.
 - (3) State the conditions for the success of democracy and evaluate it with reference to India.
- 2** (a) Answer any one question : **10**
- (1) Discuss the success and failure of democracy in India.
 - (2) Discuss the characteristics of parliamentary democracy of India.
- (b) Answer any one question : **10**
- (1) Discuss the merits and demerits of Parliamentary democracy.
 - (2) Discuss the role and impact of women in Indian politics.
- 3** (a) Attempt any two questions. **10**
- (1) Review, whether the presidential democracy is acceptable or not for India.
 - (2) Write note on democracy and poverty in India.
 - (3) Discuss the dangers against Indian democracy.
 - (4) Write note on casteism and Indian democracy.

(b) Attempt any two questions. 10

- (1) Discuss the defects of Indian democracy.
- (2) Examine the effects of regionalism on Indian democracy.
- (3) Discuss the democracy and religionism in India.
- (4) Discuss the future of Indian democracy.

4 Answer in one or two lines. 6

- (1) State any two conditions for success of democracy.
- (2) "Democracy means rule of thought", who said that ?
- (3) Give the definition of democracy.
- (4) What is the motto of democracy ?
- (5) To which house of the parliament the Prime Minister is liable for ?
- (6) How many years is tenure for the President of India ?

5 Attempt any ten M.C.Q. 10

- (1) "Democracy means Government of the people, by the people and for the people", who said that ?
(A) Abraham Lincoln (B) Strong
(C) Lowell (D) Laski

- (2) Which is the condition for success for democracy ?
(A) Election (B) Political Vigilance
(C) Morality (D) Good Government

- (3) In which house financial bill presented first in the parliamentary government ?
- (A) Second (B) Third
(C) First (D) Fourth
- (4) Who puts the no-confidence motion in the parliamentary government ?
- (A) Opposition Party (B) Ruling Party
(C) Prime Minister (D) The President
- (5) Who undertakes the chairman place of cabinet in the Central Government ?
- (A) Prime Minister (B) The President
(C) Home Minister (D) Finance Minister
- (6) How many years is tenure of the President of India ?
- (A) 4 years (B) 5 years
(C) 6 years (D) 7 years
- (7) In which house of the parliament can put the no confidence motion against Prime Minister ?
- (A) Legislature (B) Raj Sabha
(C) Lok Sabha (D) Cabinet
- (8) "Democracy tresses more on quantity than quality", who said this ?
- (A) H.J. Laski (B) Marriot
(C) Lord Bryce (D) Dr. Garner

- (9) "By doing duties rights are automatically enjoyed", who said this ?
- (A) Mahatma Gandhi (B) Platto
(C) Aristotle (D) Laski
- (10) To whom does ministers are responsible in the Presidential Government ?
- (A) To Prime Minister (B) To President
(C) To Legislature (D) To Judiciary
- (11) Whom does the Parliamentary Government liable to ?
- (A) To President (B) To Judiciary
(C) To Legislature (D) To Cabinet
- (12) Which type of majority in Lok Sabha is needed to become the Prime Minister in India ?
- (A) 1/3 (B) 2/3
(C) 3/4 (D) Simple Majority
-